

GENÈTICA I SENTIT

Em deia la Mercè, l'altre dia, que justament ara, amb tot això de la descoberta i comprensió del genoma, estem més a prop de conèixer-nos més a nosaltres mateixos. La gran dada sembla que és que només ens diferenciem d'un cuc o d'una mosca en un 0'01 % del nostre material genètic, la qual cosa ens parla d'on som els humans i qui som. Sí, però, n'estem tan segurs de qui som?

Cert. A principis del segle XXI, els científics alcen les campanes al vol per dir-nos que ja ho saben de cert, que van sobre la pista i que poden llegir ara el llibre d'instruccions. Així és, el poden llegir. Però el que no diuen és que encara l'han de llegir i que no hi saben què hi posa. És el mateix que si anéssim a la llibreria i féssim una valoració dels llibres només per les cobertes, la gruixudària, la decoració, el tipus de paper... però no obríem les primeres pàgines, tan sols. Es tractaria, efectivament, d'una falsa crítica o d'un punt de vista molt mediocre sobre el tema.

Està clar que, a hores d'ara, la comunitat científica havia de donar comptes sobre el seu treball: revelar el llenguatge del codi genètic era una bona cosa per la qual fa molt temps que cobren els mateixos científics i que, després de resultats minsos, calia fer-ne un titular de premsa. Ni que fos anunciant els dos equips de savis, el nord-americà i l'europeu, d'on passaven en les seves descobertes. Però en aquest punt, ara, no hi entrarem.

El que més em crida l'atenció és en el fet que ara ens creiem que ja ho tenim tot resolt, que ara sí que podrem lluitar contra les malalties que tan ens afeixuguen, sobretot les que apareixen amb la vellesa, cada dia més accentuada, o les que surten amb la superproducció de béns de consum, com si aquí no hi tingués res a dir la política econòmica dels grans estats... Em fa l'efecte, diguem-ho clars, que es tracta d'una altra pastanaga que ens posen al davant perquè anem tirant, com si res no passés, i continuem tirant del carro sense fer-nos més preguntes. El meu avi ja deia que mentre hi hagués burros, hi hauria qui aniria a cavall...

La qüestió, doncs, està en respondre en qui som els humans i què hi fem en aquest món de mones. I a aquesta pregunta no hi respondran els científics de la ciència científica sinó els articuladors de sentit, és a dir, les instàncies que cerquen en l'esperit humà, en el seu comportament, anhels i inquietuds, la resposta a tantes preguntes.

Seria un veritable error creure que només una instància de la raó, ni que sigui la més ben considerada a priori en la nostra societat, com és la de la ciència, la que ens parli de qui som, biològicament parlant, és clar.

El nostre món podrà evolucionar, trobar la porta del sentit de la vida, de la pregunta per la seva existència si es vol formular aquestes preguntes, si es vol demanar perquè existeix i què n'ha de fer de la seva existència.

En aquest punt, és on les tradicions religioses –i cadascú té la seva– li respon a la base de la seva experiència i on podrà trobar una resposta articulada que respongui d'una manera autèntica a les inquietuds que tots portem a dins i que ens cremen el pensament.

Em resisteixo a creure que només sóc una colla de gens meravellosament combinats entre si, que em fan viure, creure i somiar, perquè, després de saber com sóc i de què estic fet encara em queda una pregunta: qui ho ha fet tot això i per què ho ha fet. Ho sento. No em puc arribar a creure que sigui fruit de l'atzar i de la necessitat de la biologia i de la matèria. Ho sento, encara em queda un bri d'intel·ligència per pensar: el científic més savi també necessita d'algú que l'estimi per poder avançar en el seu coneixement.

*Jordi Castellet i Sala.
Professor de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Vic*